

Bruxelles, den 18.5.2016
COM(2016) 334 final

Henstilling med henblik på

RÅDETS HENSTILLING

om Letlands nationale reformprogram for 2016

og med Rådets udtalelse om Letlands stabilitetsprogram for 2016

DA

DA

Henstilling med henblik på

RÅDETS HENSTILLING

om Letlands nationale reformprogram for 2016

og med Rådets udtalelse om Letlands stabilitetsprogram for 2016

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION,

som henviser til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 121, stk. 2, og artikel 148, stk. 4,

som henviser til Rådets forordning (EF) nr. 1466/97 af 7. juli 1997 om styrkelse af overvågningen af budgetstillinger samt overvågning og samordning af økonomiske politikker¹, særlig artikel 5, stk. 2,

som henviser til henstilling fra Europa-Kommissionen²,

som henviser til beslutninger fra Europa-Parlamentet³,

som henviser til konklusioner fra Det Europæiske Råd,

som henviser til udtalelse fra Beskæftigelsesudvalget,

som henviser til udtalelse fra Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg,

som henviser til udtalelse fra Udvalget for Social Beskyttelse,

som henviser til udtalelse fra Udvalget for Økonomisk Politik, og

som tager følgende i betragtning:

- (1) Den 26. november 2015 vedtog Kommissionen den årlige vækstundersøgelse⁴, som markerede starten på det europæiske semester 2016 om samordning af de økonomiske politikker. Den 17.-18. marts 2016 tilsluttede Det Europæiske Råd sig prioriteterne i den årlige vækstundersøgelse. Den 26. november 2015 vedtog Kommissionen på grundlag af forordning (EU) nr. 1176/2011 rapporten om varslingsmekanismen⁵, hvori Letland ikke blev udpeget som en af de medlemsstater, for hvilke der skulle gennemføres en dybdegående undersøgelse. Samme dag vedtog Kommissionen en henstilling med henblik på Rådets henstilling om den økonomiske politik i euroområdet⁶. Den 18.-19. februar 2016 tilsluttede Det Europæiske Råd sig denne henstilling, og den 8. marts 2016 blev den vedtaget af Rådet. Da Letland har euroen som valuta, og i betragtning af de nære indbyrdes forbindelser mellem

¹ EFT L 209 af 2.8.1997, s. 1.

² COM(2016) 334 final.

³ P8_TA(2016)0058, P8_TA(2016)0059 og P8_TA(2016)0060.

⁴ COM(2015) 690 final.

⁵ COM(2015) 691 final.

⁶ COM(2015) 692 final.

økonomierne i Den Økonomiske og Monetære Union, bør Letland sikre en fuldstændig og rettidig implementering af denne henstilling.

- (2) Den 26. februar 2016 blev landerapporten for Letland 2016⁷ offentliggjort. Den indeholdt en analyse af Letlands fremskridt med hensyn til gennemførelsen af de landespecifikke henstillinger, som blev vedtaget af Rådet den 14. juli 2015, og opfyldelsen af Letlands nationale Europa 2020-mål.
- (3) Den 14. april 2016 fremlagde Letland sit nationale reformprogram for 2016 og sit stabilitetsprogram for 2016. For at tage hensyn til de indbyrdes sammenhænge mellem de to programmer er de blevet vurderet sammen.
- (4) Der er taget hensyn til de relevante landespecifikke henstillinger i forbindelse med programmeringen af de europæiske struktur- og investeringsfonde for 2014-2020. I henhold til artikel 23 i forordning (EU) nr. 1303/2013 kan Kommissionen for at støtte gennemførelsen af relevante rådshenstillinger anmode en medlemsstat om at evaluere og foreslå ændringer i sin partnerskabsaftale og sine relevante programmer. Kommissionen har redegjort nærmere for, hvordan den agter at anvende denne bestemmelse, i retningslinjer for anvendelsen af foranstaltninger, der knytter de europæiske struktur- og investeringsfondes effektivitet til forsvarlig økonomisk styring⁸.
- (5) Letland har i sit stabilitetsprogram for 2016 anmodet om en midlertidig afvigelse fra den påkrævede tilpasning i retning af den mellemfristede budgetmålsætning i 2017 på 0,5 % af BNP for at tage hensyn til omfattende strukturreformer, der bidrager positivt til de offentlige finansers bæredygtighed på længere sigt, navnlig den igangværende reform af sundhedssektoren, der bygger på sundhedsstrategien for 2014-2020. Reformens nærmere enkeltheder er gengivet i stabilitetsprogrammet. Målet er at øge den offentlige finansiering til sundhedssektoren til 4 % af BNP frem til 2020 i forhold til 3 % af BNP i 2015. Når reformen er gennemført fuldt ud, anslås den at øge beskæftigelsen med 0,6 % og BNP-niveauet med 2,2 % i 2023, hvilket vil bidrage positivt til de offentlige finansers bæredygtighed på lang sigt. Den positive virkning på væksten og de offentlige finansers langsigtede bæredygtighed vurderes som realistisk. Letland kan på nuværende tidspunkt anses for at være berettiget til den ønskede midlertidige afvigelse i 2017, forudsat at landet foretager en passende gennemførelse af de bebudede reformer, hvilket vil blive overvåget som led i det europæiske semester. Omfanget af den tilladte midlertidige afvigelse er imidlertid betinget af, at minimumsbenchmarket overholdes (dvs. et strukturelt underskud på 1,7 % af BNP). Ifølge Kommissionens forårsprognose 2016 skulle der være mulighed for en yderligere midlertidig afvigelse på 0,1 % i 2017.
- (6) Letland er i øjeblikket underlagt den forebyggende del af stabilitets- og vækstpagten. Ifølge stabilitetsprogrammet for 2016 planlægger regeringen en gradvis forbedring af den samlede saldo til 0,5 % af BNP i 2019. Den planlagte tilpasningssti i retning af den mellemfristede budgetmålsætning om et strukturelt underskud på 1 % af BNP tager højde for den ønskede afvigelse relateret til den systemiske pensionsreform i 2017 og 2018 og den omfattende strukturreform i sundhedssektoren i perioden 2017-2019. Ifølge stabilitetsprogrammet ventes den offentlige gældskvote at stige til 40 % i 2016, før den atter falder til 38 % i 2018. Det makroøkonomiske scenarie, der ligger til grund for budgetfremskrivningerne, er realistisk. De foranstaltninger, der er

⁷ SWD(2016) 82 final.

⁸ COM(2014) 494 final.

nødvendige for at understøtte de planlagte underskudsmål fra og med 2017, er imidlertid ikke tilstrækkeligt specificerede. På basis af Kommissionens forårsprognose 2016 peger den overordnede vurdering i retning af en risiko for en vis afvigelse i 2016 og, under antagelse af uændret politik, i 2016 og 2017 samlet set. På grundlag af sin vurdering af stabilitetsprogrammet og under hensyntagen til Kommissionens forårsprognose 2016 er Rådet af den opfattelse, at Letland forventes at være i bred overensstemmelse med bestemmelserne i stabilitets- og vækstpagten. Der vil imidlertid være behov for yderligere foranstaltninger for at sikre overensstemmelse i 2016.

- (7) Den faldende andel af befolkningen i den erhvervsaktive alder hæmmer arbejdsudbuddet, og samtidig stiger lønningerne mere end produktiviteten, hvilket skaber en trussel for omkostningskonkurrenceevnen. Der er derfor behov for foranstaltninger til at forbedre beskæftigelsesegnetheden og den menneskelige kapital for at fremme konkurrenceevnen.
- (8) Letlands tal for risiko for fattigdom og social eksklusion er blandt de højeste i EU. Der arbejdes på at indføre en mindsteløn, men den konkrete gennemførelse heraf er behæftet med usikkerhed, og ordningens universelle anvendelse udvandes på grund af budgetomkostningerne. Siden 2009 er der intet gjort for at forbedre den utilstrækkelige sociale bistand, hvilket gør det vanskeligt at bekæmpe fattigdommen effektivt. Mindstelønsreformen ventes at reducere fragmenteringen af den sociale bistand og øge incitamentet til at arbejde.
- (9) Aktiveringsforanstaltningerne er stadig ikke tilstrækkeligt dækkende, navnlig for de langtidsledige. Kombineret med ringe og utilstrækkelige sundhedstjenester og sociale tjenester forhindrer dette en effektiv reintegration på arbejdsmarkedet. Øget anvendelse af aktiveringsforanstaltninger ville fremme beskæftigelsen.
- (10) Lav offentlig finansiering af sundhedssystemet, iboende strukturelle svagheder, en høj grad af egenbetaling og en suboptimal omkostningseffektivitet medfører, at størstedelen af befolkningen ikke får dækket sine sundhedsmæssige behov. I forbindelse med adgangen til sundhedsydelser har man valgt at opprioritere særligt alvorlige sygdomstilfælde, mens adgangen til almene sundhedsydelser hæmmes af budgetrestriktioner.
- (11) Selv om Letland har gjort fremskridt med hensyn til at reformere de videregående uddannelser, navnlig ved at belønne kvalitet og indføre et uafhængigt akkrediteringssystem, er der behov for at give erhvervsuddannelserne et løft og navnlig reformere studieordningerne og indføre rammer for en praktikbaseret ordning med henblik på at øge kvaliteten og udbuddet. Arbejdsmarkedets parter kan spille en rolle i udviklingen af disse praktikbaserede ordninger, som det også fremgår af loven om efteruddannelser.
- (12) Innovationsproblemer, uhensigtsmæssige rammer for erhvervslivet og en faldende arbejdsstyrke er alle med til at lægge en dæmper på investeringer. Den ringe innovationsdynamik og et fragmenteret forskningsgrundlag gør det vanskeligt for Letland at sikre en hurtig og effektiv overgang til mere videnintensive aktiviteter, der skaber større merværdi. Investeringerne begrænses yderligere af den ringe beskyttelse af investorer under insolvensreglerne samt af manglende effektivitet i den offentlige forvaltning.
- (13) Regeringen har truffet foranstaltninger til at reducere fragmenteringen af forskningsgrundlaget, forbedre forskningens kvalitet og virksomhedernes

innovationsevne. Slev om der er gjort fremskridt, er niveauet for både offentlige og private investeringer i forskning og innovation stadig meget lavt i forhold til EU-gennemsnittet. Der skal fortsat arbejdes på at konsolidere forskningsgrundlaget, og samtidig skal antallet af forskere og kvaliteten af forskningen øges. En fuld gennemførelse af reformer, der bygger på den intelligente specialiseringsstrategi, og en omfattende anvendelse af alle eksisterende politiske instrumenter vil kunne fremme private investeringer i innovation.

- (14) Erhvervslivet betragter insolvensreglerne som en hindring for investering, eftersom inddrivelsesprocenten er lav, og der ikke føres tilstrækkeligt tilsyn med insolvensbehandlere.
- (15) Letland har gennemført flere vellykkede initiativer til at effektivisere retssystemet og forbedre kvaliteten heraf. Selv om der findes et omfattende system til at håndtere interessekonflikter for offentligt ansatte, er systemet komplekst og rigidt, og der lægges større vægt på den formelle overensstemmelse end på situationen i de enkelte tilfælde. Samtidig er anti-korruptionsrådet påvirket af interne spændinger, som har gjort det mere ustabil og svækket den offentlige tillid til dets aktiviteter og dets vilje til at prioritere højt profilerede sager.
- (16) Den generelle ineffektivitet i den offentlige forvaltning, som overvejende skyldes en høj personaleomsætning, forsinkelser i gennemførelsen af reformen af de offentlige tjenester og svag projektledelse, bidrager ikke til at skabe et gunstigt investeringsmiljø. Lønssystemet i den offentlige sektor er ikke tilstrækkeligt knyttet til ansvarsniveauet.
- (17) Som led i det europæiske semester har Kommissionen gennemført en omfattende analyse af Letlands økonomiske politik, som blev offentliggjort i landerapporten for 2016. Den har også vurderet stabilitetsprogrammet og det nationale reformprogram samt de foranstaltninger, der er truffet som opfølgning på de henstillinger, der er blevet rettet til Letland i de foregående år. Kommissionen har ikke blot taget hensyn til deres relevans for en holdbar finanspolitik og socioøkonomisk politik i Letland, men også til deres overensstemmelse med EU-regler og -retningslinjer, da der er behov for at styrke den samlede økonomiske styring i EU ved på EU-plan at give input til de kommende nationale beslutninger. Henstillingerne som led i det europæiske semester afspejles i henstilling 1 til 3 nedenfor.
- (18) Rådet har på baggrund af denne vurdering gennemgået stabilitetsprogrammet, og dets holdning⁹ afspejles især i henstilling 1 nedenfor,

HENSTILLER, at Letland i 2016 og 2017 træffer foranstaltninger med henblik på at:

1. Sikre, at afvigelsen fra tilpasningsstien i retning af den mellemfristede budgetmålsætning i 2016 og 2017 begrænses til, hvad der er tilladt i relation til den systemiske pensionsreform og den omfattende reform i sundhedssektoren. Mindske skattekiln for lavtlønnede ved at udnytte de vækstfremmende fordele ved at omlægge skatten til miljø- og ejendomsbeskatning samt forbedre overholdelsen af skattereglerne.
2. Sikre mere dækkende sociale bistandsydelser og optrappe foranstaltningerne til at hjælpe bistandsmodtagere med at finde og fastholde arbejde, herunder gennem mere omfattende aktiveringsforanstaltninger. Fremskynde reformen af studieordningerne

⁹ I henhold til artikel 5, stk. 2, i Rådets forordning (EF) nr. 1466/97.

på erhvervsuddannelserne og i samarbejde med arbejdsmarkedets parter vedtage rammer for praktikbaserede ordninger og øge udbuddet heraf. Forbedre adgangsmulighederne til samt kvaliteten og omkostningseffektiviteten af sundhedssystemet.

3. Arbejde på at konsolidere forskningsinstitutionerne og skabe incitament til private investeringer i innovation. Styrke ordningen for håndtering af interessekonflikter og etablere en fælles retlig ramme for alle offentligt ansatte. Øge insolvensbehandlingernes ansvarlighed og forbedre det offentlige tilsyn med dem.

Udfærdiget i Bruxelles, den .

*På Rådets vegne
Formand*